

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/382/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2114215336
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daša Kontríková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2114215336.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Daša Kontríková a členiek senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a JUDr. Gabriela Brišková, v právnej veci žalobcu: TELERVIS PLUS a.s., so sídlom Staré Grunty 7, Bratislava, IČO: 35 717 769, zastúpený advokátom: JUDr. Alan Strelák, so sídlom Na vŕšku 12, Bratislava, proti žalovanej: I. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX, o zaplatenie 738,38 eura s príslušenstvom, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava č.k. 22C/58/2014-23 zo dňa 18.02.2015, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa p o t v r d z u j e .

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd prvým odsekom výroku určil, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o úvere č. 220100963 zo dňa 08.04.2010 v znení: „Zmluvné strany sa v súlade s ustanovením § 262 ods. 1 Obchodného zákonníka, zák. č. 513/1991 Zb. v platnom znení (ďalej len ObZ) dohodli, že ich záväzkový vzťah sa bude riadiť ObZ“, je neplatná z dôvodu neprijateľnosti tejto podmienky. Druhým odsekom výroku žalobu zamietol a tretím odsekom výroku rozhodol tak, že žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne citáciou § 497, § 499, § 502 ods. 1 ObZ, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, 8, § 53a ods. 1, § 54 ods. 1 a 2, § 100 ods. 2, § 101 a § 103 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 2 písm. a) a b), § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014, ako aj ustanoveniami Smernice Rady ES 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.. Vecne argumentoval tým, že účastníci uzatvorili dňa 8.4.2010 zmluvu o úvere č. 220100963, ktorej neoddeliteľnou súčasťou boli obchodné podmienky. Na základe tejto zmluvy poskytol žalobca žalovanej úver vo výške 500 eur za poplatok za správu úveru vo výške 345 eura, pri úrokovej sadzbe 20 % z istiny po celú dobu splácania úveru, ktorý sa žalovaná zaviazala zaplatiť v 13-tich splátkach po 65 eur, s uvedením priemernej RPMN 48,66 % a pri RPMN uvedenej v obchodných podmienkach vo výške 206,73%. Za záväzkom veriteľa poskytnúť úver 500 eur bolo uvedené, že úver je poskytnutý za odplatu a úrok vo výške 20 % z istiny (ďalej len poplatok za správu úveru, ktorý zahŕňa odplatu, tak aj dohodnutý úrok). Podľa tejto zmluvy bola žalovaná povinná poskytnúť úver v celkovej výške 845 eur žalobcovi splácať v 13-tich mesačných splátkach po 65 eur, pričom prvá splátka bola splatná 10.deň po uzatvorení zmluvy a nasledujúce splátky boli splatné vždy 30. deň po splatnosti predchádzajúcej splátky. Účastníci sa dohodli, že v prípade neuhradenia jednej splátky riadne a včas je veriteľ oprávnený žiadať vrátenie celej dlžnej sumy spolu s úrokmi z omeškania po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky. Žalovaná uhradila spolu 106,62 eura, poslednú splátku uhradila dňa 09.12.2010 vo výške 11,62 eura. V zmluve o úvere je uvedené, že zmluvné strany sa v súlade s ustanovením § 262 ods. 1 zákona č. 513/1991 Zb. v platnom znení dohodli, že ich záväzkový vzťah sa bude riadiť

ObZ. Žalobca žalovanej zaslal oznámenie o zosplatnení záväzku zo dňa 21.09.2010, v ktorom žalovanej oznámil, že dlh bol ku dňu 20.08.2010 zosplatnený z dôvodu omeškania žalovanej so splácaním dlhu. Oznámenie o zosplatnení záväzku bolo zaslané na adresu žalovanej podľa poštového podacieho hárku dňa 22.09.2010. Na základe vykonaného dokazovania a citovaných zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že nárok žalobcu je nedôvodný. Posudzovaný právny vzťah medzi účastníkmi založený zmluvou o úvere č. 220100963, je od svojho vzniku právnym vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy a je nevyhnutné posudzovať ho podľa príslušných ustanovení § 497 a nasl. ObZ a právnych predpisov, ktoré upravujú právne vzťahy spotrebiteľského charakteru (§ 52 a nasl. OZ, z. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch), keďže zmluva o spotrebiteľskom úvere je tzv. absolútny obchod (§ 261 ods. 3 písm. d) ObZ a zároveň žalobca pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere vystupoval ako veriteľ s poukazom na predmet podnikania a žalovaná vystupovala ako spotrebiteľ, pretože pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo podnikateľskej činnosti, pričom obsah zmluvy bol daný žalobcom bez možnosti žalovanej privodiť akúkoľvek zmenu. Neoddeliteľnou súčasťou uvedenej zmluvy boli Obchodné podmienky. Vzhľadom na to, že zmluvou o úvere sa zaviazal poskytnúť veriteľ ako dodávateľ žalovanej ako spotrebiteľovi peňažné prostriedky vo forme úveru a žalovaná ako spotrebiteľ sa zaviazala poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť spolu s úrokom a odplatom, zmluva uzavretá medzi účastníkmi spĺňa základné náležitosti spotrebiteľského úveru v zmysle § 2 písm. a) a b) zák. č. 258/2001 Z.z. Na posudzovaný právny vzťah účastníkov sa vzťahuje tiež z. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

V dôsledku zmeny právnej úpravy (novelizácie zákona č. 250/2007 Z. z.) účinnej od 01.05.2014, orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy (vrátane súdu) je povinný prihliadnuť na premlčanie aj vtedy, ak sa spotrebiteľ, t. j. v prejednávanej veci žalovaná, premlčania nedovolá. Pre posúdenie, či ustanovenie § 5b zákona č. 250/2007 Z. z., účinné od 01.05.2014, je možné aplikovať aj na konania začaté na súde pred jeho účinnosťou je rozhodujúce, či konkrétne ustanovenie má procesný charakter. Hoci samotné premlčanie má nepochybne hmotnoprávny charakter, procesná povaha citovaného ustanovenia § 5b vyplýva z jeho samotného znenia. Na jeho základe sa súdu (ktorý je možné považovať za orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy) ukladá povinnosť v súdnom konaní z úradnej povinnosti prihliadať na premlčanie v spotrebiteľských veciach, aj keď sa ho spotrebiteľ nedovolá, teda ide o konkrétny procesný postup súdu v konaní, čo nasvedčuje procesnoprávnemu charakteru ustanovenia. Keďže ide o procesné ustanovenie, v prípade absencie prechodného ustanovenia platí, že súd postupuje podľa nového právneho stavu, účinného v čase rozhodovania súdu. Preto keďže v čase rozhodovania súdu vo veci je účinné ustanovenie § 5b z. č. 250/2007 Z. z., súd je povinný ho aplikovať, i keď sa súdne konanie začalo skôr, t. j. pred účinnosťou zákona. Súd sa preto v ďalšom zaoberal otázkou, či pohľadávka žalobcu nie je premlčaná. Na predmetnú spotrebiteľskú vec vo vzťahu k premlčaniu pritom dopadá právna úprava občianskeho práva.

Súd zistil, že v zmluve o úvere č. 220100963 zo dňa 08.04.2010 je uvedené, že zmluvné strany sa v súlade s ustanovením § 262 ods. 1 ObZ dohodli, že ich záväzkový vzťah sa bude riadiť ObZ. V danom prípade sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle ustanovení § 52 a nasl. OZ, pretože ju uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ. Z formy a obsahu tejto zmluvy je zrejmé, že sa jedná o tzv. „formulárovú“ zmluvu, ktorej predtlač formulára mal žalobca už vopred pripravenú a dopisoval do nej iba konkrétne údaje týkajúce sa žalovanej, pričom žalovaná obsah tejto zmluvy, žiadnym podstatným spôsobom nemohla ovplyvniť, ani neovplyvnila. Preto uvedené ustanovenie zmluvy o úvere o voľbe ObZ nemožno považovať medzi účastníkmi za individuálne dojednané. V danom prípade dôkazné bremeno o tom, že uvedené ustanovenie zmluvy bolo medzi účastníkmi dojednané individuálne zaťažovalo žalobcu ako dodávateľa, ktorý však túto skutočnosť nepreukázal, preto uvedené ustanovenie zmluvy o voľbe ObZ na záväzkový vzťah účastníkov súd nepovažoval so spotrebiteľom za individuálne dojednané. Obsah zmluvy o úvere ako aj obchodných podmienok bol vopred daný žalobcom bez možnosti žalovanej privodiť akúkoľvek zmenu. Súd preto z úradnej povinnosti v súlade s ustanovením § 53 ods. 1 OZ a § 153 ods. 1 O.s.p. skúmal prijateľnosť predmetnej zmluvnej podmienky. Dospel k záveru, že ustanovenie zmluvy o voľbe režimu ObZ na spotrebiteľský záväzkový vzťah účastníkov, je vzhľadom na charakter zmluvy o úvere, ktorá je formulárovou zmluvou bez možnosti individuálneho dojednania zmluvných podmienok, neprijateľnou zmluvnou podmienkou spôsobujúcou značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. S poukazom na vyššie uvedené, spôsobuje zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere č. 220100963 uzatvorenej medzi účastníkmi, o voľbe režimu ObZ na záväzkový vzťah účastníkov, značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán a to v neprospech spotrebiteľa tým, že jej cieľom je vyňať spotrebiteľa z režimu právnych

noriami OZ zameraných na ochranu práv spotrebiteľa (v dôsledku čoho ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je podľa § 53 ods. 5 OZ neplatná). Súd pritom v zmysle konštantnej judikatúry ESD i súdov SR musí posúdiť neprijateľnosť zmluvnej podmienky obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve aj bez návrhu a zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol takouto neprijateľnou zmluvnou podmienkou viazaný. Keďže v predmetnej veci je rozhodujúce, či sa má právny vzťah účastníkov z hľadiska otázky premlčania nároku žalobcu posudzovať podľa ustanovení OZ alebo podľa ustanovení ObZ a súd z tohto dôvodu toto právo žalobcovi nakoniec nepriznal, určil súd v súlade s ustanovením § 153 ods. 4 a 5 O.s.p. túto zmluvnú podmienku uvedenú v zmluve za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti priamo vo výroku rozsudku.

V prejednávanej veci majú prednosť ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva, vrátane ustanovení § 100 a 101 OZ. O tom, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, neboli žiadne pochybnosti a v konečnom dôsledku tomu zodpovedá i definícia spotrebiteľskej zmluvy, za ktorú sa považuje každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ak ju uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Na predmetnú spotrebiteľskú vec vo vzťahu k premlčaniu dopadá právna úprava občianskeho práva. V tejto súvislosti súd dal do pozornosti ustanovenie § 52 ods. 2 OZ, v znení účinnom ku dňu 08.04.2010, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Ustanovenie § 101 OZ je preto potrebné považovať za „všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ.“ Citované ustanovenie ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd pri skúmaní otázky premlčania aplikoval občianskoprávnu úpravu premlčania, ktorá je priaznivejšia pre žalovanú ako spotrebiteľa. Aplikáciu občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania v spotrebiteľských zmluvách potvrdila rozhodovacia prax súdov (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 25.01.2011, sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011, sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013, sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012, uznesenie Ústavného súdu SR zo dňa 19.06.2013, sp. zn. I.ÚS 402/2013). Je náležité a plne v súlade s princípmi ochrany spotrebiteľa, že v prípade duplicitnej právnej úpravy rovnakých inštitútov súkromného práva (premlčania), je dôvodné aplikovať právnu úpravu o občianskych právach a nie podnikateľské právo, ak OZ ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre spotrebiteľa výhodnejšia.

Podľa § 103 veta druhá OZ, ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. V tomto prípade sa celý dlh stal zročným dňa 20.08.2010, v súvislosti s nezaplatením 2. splátky, ktorá sa stala splatnou dňa 18.05.2010, teda všeobecná trojročná premlčacia doba začala plynúť dňa 19.05.2010 a uplynula dňa 20.05.2013 (pondelok), nakoľko posledný deň premlčacej doby, teda deň 19.05.2013 pripadol na nedeľu, a preto je jej posledným dňom najbližší nasledujúci pracovný deň. V súdenom prípade si žalobca svoje právo na zaplatenie sumy 738,38 eura s príslušenstvom voči žalovanej uplatnil návrhom na začatie konania podanom na súde dňa 04.06.2014, teda zjavne po uplynutí trojročnej premlčacej doby. Za premlčané považoval súd aj uplatnené úroky z omeškania, keďže tvoria príslušenstvo pohľadávky a sledujú jej osud, z čoho možno usúdiť, že vedľajší úrokový záväzok sa premlčí najneskôr v rovnakej dobe ako hlavný peňažný záväzok. Vychádzajúc z uvedených skutočností považoval súd nárok žalobcu na zaplatenie sumy 738,38 eura s príslušenstvom za premlčaný, nakoľko žalobca podal návrh na súde zjavne po uplynutí trojročnej premlčacej doby až dňa 04.06.2014. Nakoľko súd dospel k záveru, že uplatnený nárok je premlčaný, uprednostňujúc hľadisko procesnej ekonomie, bližšie neskúmal ďalej existenciu subjektívneho práva žalobcu, keďže premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať, v dôsledku zániku vynútiteľnosti subjektívneho práva. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody súd nárok žalobcu ako nedôvodný zamietol. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 s poukazom na § 151 ods. 1 O.s.p. a plne úspešnej žalovanej právo na náhradu trov konania nepriznal, pretože si náhradu trov konania neuplatnila a podľa obsahu spisu jej v konaní ani žiadne trovy nevznikli.

Proti tomuto rozsudku podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie žalobca, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, uplatniac odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. a), d) a f) O.s.p.. Podľa odvolateľa jeho nárok nie je premlčaný márnym uplynutím 3-ročnej premlčacej doby podľa OZ. Na posudzovanú úverovú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia § 497 a nasl. ObZ, ide o tzv. absolútny obchod, poukazujúc aj na rozhodnutie NS SR sp.zn. 6 MCdo 4/2012 a sp. zn. 4 Obo 115/99, ako aj na ust. § 261 ods. 6

písm. d) ObZ. Odvolateľ kategoricky nesúhlasí s aplikáciou 3-ročnej premlčacej doby podľa OZ, nakoľko nemala prednosť pred 4-ročnou premlčacou dobou podľa ObZ, keďže táto nesmeruje na ochranu spotrebiteľa. Obchodný zákonník vo svojich ustanoveniach obsahuje všeobecné obmedzenie inštitútu premlčania, pričom Občiansky zákonník takéto obmedzenie nezakladá, jeho ustanovenia nie sú a ani neboli ustanoveniami smerujúcimi k ochrane spotrebiteľa. V zákonných ustanoveniach zakotvujúcich ochranu spotrebiteľa nie je zakotvená špeciálna úprava premlčania. Odvolateľ podporne poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 15Co/28/2014. Odvolateľ súhlasí s tým, že prvý krát mohol uplatniť právo na ochranu svojho nároku dňa 20.08.2010, pričom návrh na súd podal dňa 04.06.2014, t.j. pred uplynutím všeobecnej 4-ročnej premlčacej doby podľa § 397 ObZ, súd preto nesprávne rozhodol o zamietnutí jeho návrhu. Odvolateľ vyjadril nesúhlas s právnym posúdením zmluvnej podmienky o voľbe Obchodného zákonníka podľa § 262 ods. 1 ObZ, nakoľko predmetný právny vzťah je nutné posudzovať ako obchodnoprávny. Uvedená zmluvná podmienka len zdôraznila právnu normu, ktorou sa budú vzťahy plynúce z posudzovanej zmluvy riadiť.

Žalovaná odvolací návrh nepodala, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie žalobcom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správny skutkovým zisteniam, a pretože v celom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p., odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov prvostupňového súdu odchýliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

Odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že návrh žalobcu je v celom rozsahu nedôvodný.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca dňa 8.4.2010 uzatvoril so žalovanou ako dlžníkom Zmluvu o úvere č. 220100963 na čiastku 500 eur, za poplatok za správu úveru vo výške 345 eur. Dlžník sa zaviazal celkovú čiastku 845 eur uhradiť v 13 mesačných splátkach vo výške 65 eur. Prvá splátka bola splatná 10. deň po uzavretí zmluvy a každá ďalšia až do úplného zaplatenia bola splatná 30. deň po splatnosti predchádzajúcej splátky, pričom po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky je veriteľ oprávnený žiadať vrátenie celej dlžnej sumy spolu s úrokmi, ak sa nedohodnú zmluvné strany inak. Prevzatie finančnej hotovosti potvrdila žalovaná podpisom zmluvy o úvere. Žalovaná celkovo uhradila sumu 106,62 eura, pričom posledná uhradená suma vo výške 11,62 eura bola uhradená dňa 09.12.2010. Pretože žalovaná neplnila riadne a včas v zmysle splátkového kalendára, žalobca jej oznámil stratu výhody splátok v zmysle § 53 ods. 8 OZ. V predžalobnej upomienke zo dňa 06.07.2010 žalobca upozornil žalovanú na uplatnenie práva žiadať o zaplatenie celej pohľadávky. V oznámení o zosplatení záväzku zo dňa 21.09.2010 žalobca oznámil žalovanej, že celý dlh sa stal splatným ku dňu 20.08.2010. Po zosplatení záväzku bola žalovanou uhradená suma vo výške 11,62 eura. Dlžná suma 738,38 eura predstavuje rozdiel medzi poskytnutým úverom spolu s poplatkom za správu úveru v celkovej sume 845 eur a čiastkou vo výške 106,62 eura, ktorá bola uhradená žalovanou (845 eur - 106,62 eura=738,38 eura).

Podstatnou spornou otázkou je, či súd prvého stupňa postupoval správne, keď otázku premlčania posúdil podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

Zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy úpravu premlčania vôbec neobsahoval, pričom takáto úprava je obsiahnutá v dvoch právnych predpisoch, a to v ust. § 387 a nasl. ObZ a ust. § 100 a nasl. OZ. Právna úprava premlčania obsiahnutá v OZ je pre spotrebiteľa výhodnejšia a tejto výhodnejšej úpravy sa spotrebiteľ ani nemôže vzdať. S poukazom na to, aj napriek tomu, že v danom prípade ide o zmluvný typ upravený v zmysle § 497 až § 507 ObZ, s prihliadnutím na to, že ide o zmluvu spadajúcu pod režim Zákona o spotrebiteľských úveroch, bolo dôvodné predmetnú zmluvu posudzovať podľa citovaného zákona, ako aj ustanovení OZ, a to i v otázke premlčania práva žalobcu. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hoci má zmluva o spotrebiteľskom úvere charakter absolútneho obchodu, neprestáva byť zmluvou spotrebiteľskou. Pri spotrebiteľských zmluvách, ktoré predstavujú širší pojem, má z hľadiska aplikovateľnosti absolútnu prednosť OZ, keďže aplikácia ObZ prichádza do úvahy až po uplatnení spotrebiteľského práva. Z hľadiska poradia aplikovateľnosti v prípade spotrebiteľských zmlúv ObZ celkom alebo z časti musí ustúpiť nutnej prioritnej aplikácii spotrebiteľského práva v širšom slova zmysle, t.j. aplikácii OZ. Normy obchodného práva sú totiž v prípade spotrebiteľských zmlúv použiteľnými len vtedy, ak neodporujú úprave, ktorá tu má z povahy veci prednosť, teda úprave spotrebiteľských vzťahov v OZ a predpisoch vydaných na jeho vykonanie.

Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnený nárok je plnením zo spotrebiteľskej zmluvy (konkrétne zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, v ktorej jedným zo zmluvných strán je spotrebiteľ), premlčuje sa nárok na peňažné plnenie (z uvedeného zmluvného vzťahu) v 3-ročnej premlčacej dobe v zmysle ust. § 101 OZ. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na § 52 ods. 2 OZ, podľa ktorého ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa použijú vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Citované ustanovenie preto ukladá orgánu aplikujúcemu právo použiť v prospech spotrebiteľa všetky ustanovenia, ktoré sú pre spotrebiteľa ako slabšiu zmluvnú stranu priaznivejšie. Preto súd prvého stupňa pri skúmaní otázky premlčania správne aplikoval občianskoprávnu úpravu ohľadom dĺžky premlčacej doby, ktorá je priaznivejšia pre odporcu ako spotrebiteľa. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a odporcom je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi režimom ObZ ohľadu na povahu zmluvných strán. Spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý sa vyskytuje tak v občianskoprávných ako aj v obchodnoprávných vzťahoch.

Nemožno opomenúť ani § 54 ods. 1 OZ, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Preto ani uzavretie absolútneho obchodno-záväzkového vzťahu, ktorý je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, sa nemôže odchyliť od občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania, ktorá je na prospech spotrebiteľa na rozdiel od právnej úpravy premlčania v ObZ. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy.

Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ aj v znení účinnom do 31.12.2014 treba vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (ObZ), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávnej úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce nevyžaduje transpozíciu v prípade dualistickej úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti tomuto zákonu (rozumej § 54 ods. 1 OZ). Odvolací súd poznamenáva, že aj právna úprava v OZ dopadá na obidve strany v súlade s princípom rovnosti, no je citlivejšia, zohľadňuje aspekt informovanosti spotrebiteľa, explicitne priznáva rovnaké práva aj ručiteľovi, garantuje efektívnejšie uplatnenie práva pri plynutí času pri zlom úmysle veriteľa a pod. Nemožno prehliadnúť pritom fakt, že sú to predovšetkým dodávatelia, ktorí uplatňujú veci na súde. Spory vyvolané spotrebiteľmi sú len veľmi zriedkavé, a preto argument o obchodnom práve a rovnosti „pre všetkých“ je objektívne značne relativizovaný.

Je preto potrebné uzavrieť, síce nepopierajúc povahu úverovej zmluvy ako absolútneho obchodu, na otázku premlčania je však potrebné vzhľadom na spotrebiteľský charakter zmluvy aplikovať ustanovenia

OZ, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Takéto pravidlo je ustálené aj v aplikačnej praxi súdov (pozri napr. uznesenie NS SR zo dňa 25.01.2011 sp. zn. 5MCdo/20/2009, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 23.11.2011 sp. zn. 17Co/167/2011, rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 11.06.2013 sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/26/2012 a 6Co/81/2012), ktoré riešenie odobril aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení pod sp. zn. I. ÚS 402/2013-10 zo dňa 19. júna 2013, v ktorom skonštatoval, že prednostným uplatnením OZ na prospech spotrebiteľa na úver ako absolútny obchod upravený v ObZ nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

Novela Občianskeho zákonníka vykonaná zákonom č. 102/2014 Z.z. definitívne normatívne vyriešila (doplnením ust. § 52 ods. 2 OZ), že na všetky právne vzťahy, v ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia OZ, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z autentického výkladu zákonodarcu vyplýva, že OZ bude použitý, pokiaľ ide o posudzovanie otázky premlčania, otázky úpravy ručenia, zmluvnej pokuty, uznania záväzku a podobne, aj keby sa na právny režim mala použiť právna úprava ObZ. Hoci účinnosť tohto ustanovenia bola posunutá až na 01.04.2015, predmetné ustanovenie poníma výkladový status a jeho cieľom je iba *expressis verbis* vyjadriť aj doposiaľ platné pravidlo prednostného použitia režimu OZ na spotrebiteľské záväzky. V súvislosti s uznesením NS SR zo dňa 27.03.2013, sp. zn. 6 MCdo/4/2012 súd uvádza, že NS SR v posudzovanej kauze nevyslovil právny názor, že na premlčanie nárokov vyplývajúcich zo spotrebiteľských zmlúv sa nepoužije úprava priaznivejšia pre spotrebiteľa napr. občianskoprávna v zmysle § 52 ods. 2 a § 54 ods. 1 OZ.

Odvolačný súd upriamuje pozornosť aj na rozsudok NS SR z 21. apríla 2015, sp. zn. 3 MCdo 14/2014, podľa ktorého ustanovenie § 52 ods. 2 tretej vety OZ, podľa ktorého na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva, sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred jeho účinnosťou. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, ktorý namietal postup prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu, ktoré oba zhodne v spore zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere aplikovali ust. § 5b zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 01.05.2014 a na premlčanie aplikovali § 101 OZ. Rovnaký právny názor vyslovil NS SR aj v rozhodnutí z 26.11.2015 sp.zn. 4 MCdo 17/2014.

S poukazom na vyššie uvedené závery, odvolací súd sa nemohol stotožniť s odvolacími námietkami žalobkyne, poukazujúcimi na prednostnú aplikáciu ustanovení ObZ aj v prípade spotrebiteľskej zmluvy, a s tým spojenú rozhodovaciu činnosť označených súdov. Podľa platného právneho poriadku Slovenskej republiky nie je daná viazanosť právnym názorom vysloveným skorším rozhodnutím súdu rovnakého stupňa, pričom všeobecne záväzný charakter nemajú ani iné rozhodnutia súdov. V zmysle záverov ústavnoprávnej judikatúry však Ústavný súd akceptuje práve teleologický výklad právnej normy, ako aj interpretačný postup všeobecných súdov, ktorý je spôsobilý v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zisťovaní jej obsahu, účelu a zmyslu (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 650/2013). Vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie je daná tiež povinnosť eurokonformného výkladu národného práva, so zachovaním nepriameho účinku jednotlivých smerníc (pri naplnení cieľov vysokej ochrany spotrebiteľa garantovaných komunitárnym právom). Aplikáciu občianskoprávnej úpravy v otázke premlčania v spotrebiteľských zmluvách potvrdila vyššie uvedená rozhodovacia prax súdov, pričom rozhodnutia vyšších súdov označených žalobkyňou v odvolaní (v citovaných častiach) nezohľadňujú nadradenosť komunitárneho práva, primárne ako aj sekundárne pramene práva Európskej únie, vrátane rozsudkov Súdneho dvora Európskej únie, smerujúce k náležitému vyvažovaniu postavenia spotrebiteľa ako slabšej strany v hmotnoprávných a procesnoprávných vzťahoch (v dôsledku len iluzórnej slobody spotrebiteľa pri uzatváraní zmluvy s dodávateľom a s tým spojenej nerovnováhy zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa). Preto s prihliadnutím na eurokonformný výklad dotknutých právnych noriem nebolo možné sa so žalobkyňou uvádzanými rozhodnutiami na podporu jej tvrdení (v danom prípade) stotožniť.

Súd prvého stupňa preto správne uzavrel, že v danom prípade začala plynúť všeobecná 3-ročná premlčacia doba dňa 18.05.2010 a keďže návrh na súd bol podaný až dňa 04.06.2014, bol podaný po márnom uplynutí premlčacej doby, a preto bolo potrebné takýto návrh z dôvodu premlčania zamietnuť.

Súd prvého stupňa tiež vecne správne rozhodol podľa § 153 ods. 4 a 5 O.s.p. o určení zmluvnej podmienky o voľbe režimu ObZ podľa § 262 ods. 1 ObZ za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti.

Odvolací súd poukazuje na podrobné a presvedčivé odôvodnenie tejto časti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, ako aj na vyššie uvedené závery o nevyhnutnosti prednostného použitia režimu OZ na spotrebiteľské vzťahy.

Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvého stupňa návrh žalobcu v celom rozsahu zamietol a zároveň rozhodol o určení zmluvnej podmienky o voľbe režimu ObZ podľa § 262 ods. 1 ObZ za neplatnú z dôvodu jej neprijateľnosti, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa, vrátane rovnako vecne správneho závislého výroku o náhrade trov konania, potvrdil.

V odvolacom konaní plne úspešnej žalovanej vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému žalobcovi. Žalovaná si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila, preto jej odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.